

שיחת השבוע

ערב שבת-קודש

פרשת שלח

הגיליון השבועי לכל יהודי 910

כ"ב בסיוון התשס"ד
(11.6.04)

יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד — המרכז ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל' 03-9607588 • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

להביט במציאות ולגבור עליה

חייבים להביט במציאות בעיניים פקוחות ולא להתעלם מקשיים ומבעיות, אבל המבחן הוא – אם האדם מתיימש נוכח הקשיים או שהוא מאמין בכוחו לגבור עליהם

בני-ישראל עומדים ערב הכניסה לארץ-ישראל. הם צריכים להילחם בשבעת עמי כנען. לצורך זה הם משגרים מרגלים, כדי לקבל מידע על האוייב העומד מולם. המרגלים עושים בארץ ארבעים יום, מסיירים לאורכה ולרוחבה וחוזרים ומוסרים דיווח מדאיג: "עץ העם היושב בארץ, והערים בצורות גדולות מאוד, וגם ילידי-הענק ראינו שם".

בתודעה היהודית נרשמים המרגלים כמו שהרשיעו את דרכם והביאו עלינו אסון. בגללם נשאר בני-ישראל במדבר ארבעים שנה. המרגלים מסמלים את מורד-הלב ואת קטנות-האמונה. בספר תהילים נאמר עליהם "וימאסו בארץ חמדה, לא האמינו לדברו". אבל מדוע אנחנו מגנים אותם כל-כך, לכאורה הם מסרו דיווח אמיתי וביטאו את המציאות הפרגמטית?

המאמינים מנצחים

חטאם של המרגלים לא היה בכך שמסרו לעם את תיאור המציאות שראו; הלא לשם כך נשלחו. הם כשלו כאשר הסיקו מהמציאות הזאת מסקנות מייאשות. לא שלחו אותם כדי לקבוע אם נכנסים לארץ-ישראל אם לאו. לא ביקשו מהם להסיק מסקנה כמו "לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו". הם נדרשו להביא תיאור עובדתי בלבד, כדי לדעת כיצד לנהל את הכניסה לארץ, אבל לא כדי לערער על עצם הציווי האלוקי להיכנס לארץ-ישראל.

בנקודה זו טמון העימות הנצחי בין החזון והאמונה לבין קשיי המציאות. אין ספק שחייבים להביט במציאות בעיניים פקוחות ולא להתעלם מקשיים ומבעיות, אבל המבחן הוא – אם האדם מתיימש נוכח הקשיים או שהוא רואה בהם אתגרים ומאמין שבכוחו לגבור עליהם.

כל ההיסטוריה, היהודית והכללית, משופעת בדמויות-מופת שפרצו דרך בתנאים בלתי-אפשריים. כל המהפכות הגדולות, כל ההמצאות החשובות, נעשו נוכח לעגה של הסיבה לאותם 'משוגעים' שמנסים לחולל את הבלתי-אפשרי. הלעג נבע מהכרת הקשיים ובעיות מציאותיות,

אבל האמונה, הלהט והדבקות במשימה הצליחו לגבור על כל אלה.

קטני-האמונה ומרפי-הידיים יטענו תמיד שהם המציאותיים והפרגמטיים, אבל אילו היה העם היהודי שומע להם, היה נשאר במדבר עד עצם היום הזה. דמויות-המופת שלנו הם דווקא יהושע וכלב, שניים מהמרגלים, שראו את הקשיים והסכנות בדיוק כעשרת חבריהם, אבל הם האמינו בכוחו של הקב"ה לגבור גם על הערים הבצורות – "אם חפץ בנו ה', והביא אותנו אל הארץ". הם לא הניחו ל'פרגמטיות' לדכא את האמונה, וקראו בקול גדול – "עלה נעלה וירשנו אותה, כי יכול נוכל לה".

חגבים בעינינו

אותו ויכוח ניטש בעצם הימים האלה בין אוהבי ארץ-ישראל למואסיה; בין מאמינים לקטני-אמנה; בין מי שרואים במלחמת ששת-הימים נס אלוקי אדיר, לבין הסבורים שזה היה סתם כיבוש צבאי; בין מי שמאמינים בכוחו של הקב"ה להחזיר את נחלת האבות לידי הבנים, לבין מי שנבהלים מקול עלה נידף וממחאות האומות, בבחינת "ונהי בעינינו כחגבים, וכן היינו בעיניהם".

אם ננעעים לטיעונים הפרגמטיים, אפשר לארוז את המזוודות. האם קיומה של 'התנחלות' יהודית בלב המרחב הערבי היא מעשה 'פרגמטי'? וכי יש סיכוי שהעולם המוסלמי יחדל משנאתו לישראל? וכי מישוה משלה את עצמו שהעוינות לקיומה של ישראל תיעלם אם ניסוג מרצועת עזה? אם-כן, מבחינה פרגמטית אין לנו סיכוי לשרוד כאן לאורך ימים, אז הבה נסיק את המסקנה ה'פרגמטית' המתבקשת ונלך מפה.

אנחנו כאן משום שיש בלבנו אמונה ביכולת ה' לתת לנו את הארץ ולגבור על כל הקשיים. עובדה היא שניסוי הכבירים של הקב"ה מלווים אותנו, כנגד כל הסיכויים והתחזיות. פרשת המרגלים מלמדת אותנו שלא להרפות מהאמונה – והאמונה תנצח.

יש חדש

שבת-הכנה

שבת זו, מברכים חודש תמוז, הוכרזה שבת הכנה ליום ההילולא ג' בתמוז, ובה יתאספו בע"ה המוני חסידי חב"ד מכל הארץ לשבת בצוותא בכפר-חב"ד. זו השנה השלישית שנערכת שבת כזאת, ביוזמת ארגון הדרך הישרה, ובה מתקיימים תפילות, שיעורי חסידות והתוועדויות חסידיות ברוב עם ובאחוות-חסידיים. האורחים הרבים מתארחים בבתי תושבי הכפר, שפותחים את בתיהם לרווחה, כמנהג הכנסת-האורחים המקובלת בכפר, וכן בפנימיית 'אור שמחה'.

דריכות לעצרת העשור

נמשכות ההכנות למעמד הגדול עצרת העשור, שתהיה א"ה ביום שני, אור ל' בתמוז (21.6), בהיכל יד-אליהו בתל-אביב. על ההזמנות לעצרת חתומות גם כל קהילות חב"ד הגדולות ברחבי הארץ. אורח מיוחד שיגיע מארה"ב לעצרת הוא הרב אברהם שטרנברג, הידוע בכושרו לרתק אלפים בנאומיו. בעבר היה מצוות ה'חורים' של הרבי וכיום משמש שליח בנייר-לונדון בקונטיקט. כמנהג חסידים, תלווה ההתוועדות ניגונים חסידיים, מהניגונים שלמד הרבי או שהיו חביבים עליו, עם ר' אברהם פריד, ר' מנדי ג'רופי ומקהלת חסידי חב"ד ומקהלת הילדים ניצוצות עם ר' דני פינקלמן. כרטיסים בבתי-חב"ד ברחבי הארץ. לפרטים: מרכז צעירי-חב"ד, טל' 03-9607588.

צלילים לטף

הפקה נוספת לגיל הרך – צלילים של זהב. הגב' מלי אודיטשר ובנות החוג שלה מגישות הפקה העוסקת בטיפוסים ורגשות, בשירה, תנועה והצגה. טל' 704120-7001.

זמני השבוע

ירושלים ת"א חיפה באר-שבע אילת ניר-יוק

כניסת השבת	7:09	7:25	7:18	7:26	7:17	8:09
צאת השבת	8:28	8:30	8:32	8:29	8:23	9:17

המולד: ליל ישישי, בשעה 11:03-14 חלקים
ראש-חודש: ביום השבת-קודש וביום ראשון
פרקי אבות: פרק ג
פקס: 03-9606169
אינטרנט: www.chabad.org.il
דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות
נא לשמור על קדושת הגיליון

לא לנתק את הציצית מהטלית

העולם – יצאו משם ביד רמה וברכוש גדול.

סוד ההצלחה

מכאן מקבל יהודי כוח שלא להתרשם מאווירת העולם החומרית שהוא חי בה. התורה תובעת ממנו לנהוג שלא כמקובל: לשמור שבת ויום-טוב, ואף להוסיף מהחול על הקודש. להתפלל בבוקר ואף ללמוד שיעור תורה אחרי התפילה. באמצע היום הוא נדרש להפסיק הכול ולהתפלל מנחה, ובערב שוב להתפלל ערבית. כמו-כן הוא מצווה לנהל את עסקיו ביושר, ולהיזהר מגנבה, גולה, הונאה והשגת-גבול.

כל זה מנוגד לאווירה השולטת בעולם העסקים התחרותי. ולכאורה, איך יוכל יהודי להצליח בעסקיו כשהוא כפוף למגבלות האלה, בשעה שיש לו מתחרים לא-יהודים? מזכירה מצוות ציצית שיהודי קשור בקב"ה שלמעלה מהטבע וממגבלות העולם, וכשיהודי מתנהג על-פי רצון ה', מוציא אותו הקב"ה מ'מצרים', ממגבלות העולם, ונותן לו שפע ברכה והצלחה בבני, חיי ומוזוני.

(לקוטי שיחות כרך ב, עמ' 324)

ממנה, ואם היא מנותקת מהטלית, אין כאן ולא-כלום. הטלית מקיפה את האדם, והיא מסמלת את האור האלוקי האיך-סופי שאינו יכול להיתפס בכליו של האדם המוגבל, אלא נשאר תמיד מעליו, למעלה מתפיסתו.

למעלה מגדרי הבריאה

קובעת התורה, שהציצית, המסמלת את התורה ומצוותיה, חייבת להיות קשורה בטלית, המסמלת את האלוקות שלמעלה מהשכל. על האדם לדעת ולהכיר שהתורה ומצוותיה מקורן בקב"ה שלמעלה מהשגת אנוש. רק מתוך גישה זו מזכירה הציצית את תרי"ג המצוות ושומרת על האדם לבל ישקע בחומריות העולם הזה.

לכן נאמר בסיום פרשת ציצית "אני ה' אלוקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים". בכך בא לידי ביטוי הקשר של יהודי עם הקב"ה שלמעלה מהשכל ולמעלה ממגבלות העולם הזה הגשמי. מצד גדרי העולם לא היה בני-ישראל יכולים לצאת ממצרים, אולם מכיוון שהם קשורים עם הקב"ה שלמעלה ממגבלות

מדרש מסופר שמשנה רבנו שאל את הקב"ה, מה התועלת בנתינת התורה והמצוות, בשעה שבני-ישראל חיים בעולם הזה, הגשמי והחומרי, ועלולים לשכוח הכול. ענה לו הקב"ה: אתן להם את מצוות ציצית, והיא תזכיר להם את המצוות.

ואכן, 'ציצית' בגימטרייה שש-מאות, ובתוספת שמונת החוטים וחמשת הקשרים יש שש-מאות ושלוש-עשרה – כמניין תרי"ג המצוות. זהו שנאמר "וראיתם אותו (את הציצית) וזכרתם את כל מצוות ה'".

קשר עם האין-סוף

כאן מתעוררת שאלה: אם הזיכרון על תרי"ג המצוות הוא על-ידי הציצית, לשם-מה לנו הטלית? לכאורה יוכלנו לקחת את הציצית בלבד, ובאמצעותן לזכור את כל המצוות. אולם התורה מצווה לקשור את הציצית בטלית דווקא, ואם לא נעשה כן – אין כאן מצווה כלל ואין הציצית מזכירה מאומה.

אלא כל עניין הזיכרון שבציצית יכול להיות רק כאשר הציצית קשורה בטלית ונובעת

מן המעייין

נושא השבוע: שליחות

לצאת לשליחות

ההוראה משם הפרשה – שלח – היא בעניין השליחות. שולחים אדם מחוץ לד' האמות שלו, חוץ לד' אמותיו הרוחניות, כדי לעשות שם 'ארץ-ישראל' (כפתגם הידוע של ה'צמח-צדק': "עשה כאן ארץ-ישראל"). הווי אומר: יש לצאת למקום רחוק מיהדות ולהביא שם נר מצווה ותורה אור.

(הרבי מליובאוויטש)

לשלוח את האנושי

"שלח לך אנשים". האדם צריך לשלח את ה'אנושי' ממנו; עליו לצאת מהמסגרת ומהמגבלות של בשר-ודם.

(רבי מנחם-מנדל מקוצק)

שולחים כשרים

ההפטרה מספרת על שני המרגלים ששלח יהושע בן-נון. מי היו השניים? שנו רבותינו: אלו פינחס וכלב, והלכו ונתנו נפשם והצליחו בשליחותם; אבל שליחים ששלח משה היו רשעים.

(מדרש רבה)

בלי נגיעות אישיות

ההבדל בין שני סוגי השלוחים הוא בתכונות-נפשם: שלוחי יהושע לא היו להם שום נטיות ונגיעות אישיות, אלא הלכו ונתנו נפשם להצלחת השליחות; אבל השלוחים ששלח משה היו "אנשים", בעלי פניות ואינטרסים אישיים, לכן לא הצליחו בשליחות.

(רבי חנוך מאלכסנדר)

לא להתפנק

הרבי הרי"צ מליובאוויטש הטיל שליחות מסויימת על אחד החסידים. הלה התחיל לשאול בפרטי-פרטים איך לקיים את השליחות. לאחר שיצא החסיד מהיחידות אמר הרבי, שהלה מתנהג כמו בן יחיד מפונק שאומר "שאוני והטילוני אל הים".

זמן לצאת

אדם הנמצא בארבע אמות של תורה, צריך לדעת שיש זמנים שעליו לצאת ממקום התורה אל הרחוב, השכונה והעיריה, כדי להציל את היהודים הנמצאים שם ולקרבם לה' ולתורתו.

(לקוטי שיחות)

אמרת השבוע

עבודה חדשה בעולם

בימים ש'היהודי הקדוש' מפשיחה הסתופף בצלו של ה'חווה' מלובלין חלה פעם אחת במחלה קשה. בנו של 'היהודי' הלך אל ה'חווה' לבקשו שיתפלל בעד אביו לרפואה שלמה. אמר לו ה'חווה':

"לפעמים רואים בשמים שיהודי גמר בזמן קצר את כל העבודה שהוטלה עליו לעשות בעולם הזה וכבר תיקן את כל מה שהיה עליו לתקן. במצב כזה אין לו עוד מה לעשות בעולם הזה. העצה היא – 'שלח לך אנשים ויתורו': יש לשלוח אליו אנשים כדי שיוורה להם את הדרך בעבודת ה', ואז תהיה לו עבודה חדשה – לתקן את בני-ישראל ולהאיר את דרכם".

וכך היה. 'היהודי' נרפא מיד ממחלתו, והחלו לנהור אליו רבים מישראל.

החוב שולם

שמע ר' מנחם-מענדל מקוסוב רבי, רבו, הצדיק רבי פיביש מזבריא, עומד לשבות בעיר סקולי, ונפשו חשקה לעשות את השבת בצלו. עני היה, וכסף לשכור עגלה לא נמצא בכיסו, על-כן יצא לדרך ברגל.

ביום חמישי לפנות ערב הגיע ר' מנחם-מענדל לפונדק-דרכים באחד הכפרים, עיף מעמל הדרך ורעב. ביקש ללון בפונדק ולשבור את רעבונו. "שמע-נא, אחי", אמר לו הפונדקאי היהודי, "מיטה אציע לך בשמחה, אך ארוחה לא אוכל להגיש לך, שכן הלחם אזל וגם מזון אחר אין".

התעניין ר' מנחם-מענדל במצבו של הפונדקאי ושמע מפיו על מצוקתו הגדולה. "המזל חדל מלהאיר לי פנים; עוברי-אורח ממעטים לאחורונה לפקוד את המקום; ילדיי לובשים בלויי סחבות ומתהלכים רעבים, ואין בידי אפילו לפרוע את דמי השכירות של הפונדק", תינה האיש.

כאב ר' מנחם-מענדל את מצב מארחו וחיזקו בדברי תקווה וביטחון בה'. המחשבות על כך הוסיפו להטרידו גם לאחר שכבר עלה על משכבו. כל הלילה לא הצליח לעצום עין.

בבוקר נפרד לשלום מהפונדקאי ויצא להמשך דרכו. לאחר כברת-דרך קצרה הבחין בעגלה רתומה לשני סוסים, המסיעה יהודי שעל-פי צורתו נראה עשיר. "לאן, ר' יהודי?", הקדים ופנה הלה אל ר' מנחם-מענדל.

"לרבי מזבריאזא!", נענה.

"אם-כן עלה והצטרף אליי", זירזו היהודי.

ר' מנחם-מענדל לא מיהר לעלות. לאחר הרהור קל אמר: "לא אצטרף אליך אלא-אם-כן תיתן לי עשרים ריניש כסף".

הביט בו העשיר בתדהמה. "לא זו בלבד שאני מציע לך להצטרף אליי, חנים אין כסף, אתה עוד תובע ממני תשלום על כך?!", הקשה. כעבור רגע נוסף אמר: "ובכן, אתן לך נדבה, אבל לא בסכום המופרז שביקשת!".

ר' מנחם-מענדל נשא אליו זוג עיניים טובות. "האמן לי, לא למעני ביקשת י זאת, אלא לטובת אחרים וגם לטובתך".

היושב בעגלה נתן בר' מנחם-מענדל עיניים משועשעות-משהו. "וכי איזו טובה תצמח לי מכן, מלבד מצוות צדקה?", שאל.

זקניך ויאמרו לך

תפקיד מרכזי בהשרשת דרכי החסידות שמור לזקני החסידים. הם הדוגמה החיה העומדת לפני החסידים הצעירים. הם אינם חייבים להיות גדולי תורה ומשכילים בתורת החסידות. גם חסיד זקן מן השורה יש לו מה להעניק. וכך אומר כ"ק אדמו"ר הרי"צ (לקוטי דיבורים חלק ג, עמ' תכז): "כולם מוכתרים אצל החסידים בתואר זקני החסידים, והחסידים וחושיהם הדרת כבוד מיוחדת. יש אמרה חסידית עתיקה, שאמרוה זקני החסידים בדורות הראשונים: 'ישוב'ניק זקן שווה יותר מעילוי צעיר'".

סיפר אדמו"ר הרי"צ: "אחד מענייני החינוך שאבי חונך אותי בהם היה, שבשעות הפנויות שלי מלימוד, אמצא בחברת זקני החסידים... כשהייתי בסביבתם הייתי סופג בצימאון רב את סיפורי החסידים ודרכי החסידות הראשונים, והייתי רושם אחר-כך כל מה ששמעתי" (י"ב בתמוז תש"ח).

להתחכך בזקני החסידים

"זקני החסידים יש להם השפעה טובה על עדת החסידים. הם הלחלוחית של דרכי החסידים. מהם אפשר ללמוד את עניין המשמעת — בלי לשאול 'למה' — שצריכה להיות אצל חסיד, ההתמסרות להתוועדות חסידית, הרגשת טוב-טעם בסיפור חסידי או בניגון חסידי. מזקני החסידים סופגים את ההוד וההדר אשר זכו לראות בהשראת השכינה על פני קודש-הקדשים של רבותינו הקדושים נ"ע, ואת הזיו והזוהר שחוו על זקני החסידים בדורם, כאשר הם היו אברכים צעירים והתחנכו בסביבה של חסידים. ברי שזקני החסידים יש להם חלק גדול בחינוך ובהדרכה של עדת החסידים" (לקוטי דיבורים חלק ג, עמ' תכז).

אדמו"ר הרש"ב אמר: "צריכים להתחכך סביב זקני החסידים. כאשר שניים מגדולי החסידים שהו בלויבאוויטש כמה שבועות, עסקתי שלושת רבעי שנה בעניינים שדיברו אז" ("רשימות" חוברת ט, עמ' 16).

"כל דבר שחסיד זקן דיבר עליו, הנה חוץ מהעובדה שבשעת סיפור הדברים הוא חי מחדש את הזמן והמקום של המעשה, ממש כאילו הוא נמצא עכשיו באותה סביבה... הרי מכל סיפור השתדל להפיק מוסר-השכל חסידי. כשחסיד זקן היה מטיף מוסר למי מהחסידים — אפילו לאורך צעיר — לא היה נוקב בשמות, אלא מדרב לא עצם החיסרון, ואופן הדיבור היה בלב נשבר, מתוך בכייה לבבית חמה. לא הייתה זו חמימות מעושה של מגיד-מוסר, אלא היו ניכרים דברי-אמת" (ספר המאמרים תש"ח עמ' 257).

"זקני החסידים נהגו לספר מה ששמעו בילדותם מזקני החסידים הראשונים, תלמידי אדמו"ר הזקן: עיקר מהותו של חסיד הוא — התקשרות. התקשרות והתמסרות בכל מהות כוחות הנפש אל הרבי" (ספר המאמרים תש"ט עמ' 170).

"גם סבי דיבר כך"

סיפר אחד החסידים הראשונים: "אני זוכר את ההתוועדויות של זקני החסידים בימי נעוריי. רוח-קודש היה חופף על זקני החסידים, על פני כל אחד מהם היה שורה אור נאצל מאותו הדבר אשר היה מספר, ואור זה היה חותר חתירה בעומק נפש השומע, אשר זכרו לא יסוף לעולם. הזיכרון של אותן התוועדויות מגרש כל צער ועוגמת-נפש ומפיח בי רוח חדשה" ('התמים' חוברת ו, עמ' צ).

כשהיו חסידים מתוועדים בינם לבין עצמם, היה הרב אומר על עצמו: "זה רב! אני זוכר לפני שלושים שנה, הרב היה שונה לגמרי". המלמד אכן היה מלמד, היו לו די צרות ושכרו לא הצפיק לפרנסתו, אבל אף הוא היה מפטיר: "זה מלמד?! לפני שלושים שנה היה מלמד משהו אחר לגמרי". עד שנענה אחד המסובים: לא צריכים להיות בעצבות. בזקני כבר נזרקה שיבה, ואני זוכר, שכאשר הייתי ילד בן עשר היה גם סבא שלי אומר, שהוא לא מגיע לאותם יהודים מלפני שלושים שנה..." (ספר המאמרים תשי"א עמ' 66).

עמו לפונדק. "בוא וראה במו-עיניך איזו מצווה גדולה קיימת", אמר לו. העשיר הסכים.

העתיד לוט בערפל ואיש מאיתנו אינו יודע מה ילד יום, פלט ר' מנחם-מענדל.

בהגיעם לפונדק מסר ר' מנחם-מענדל את הכסף לפונדקאי. "לך ופרע את חובך והיתרה תהיה לך ולמשפחתך". לאחר מכן פנה אל העשיר ואמר:

התרצה העשיר והוציא מכיסו עשרים ריניש כסף. לאחר שנטל מידי את הכסף, הפציר בו ר' מנחם-מענדל להפנות את הסוסים לאחור ולשוב

"מצווה גוררת מצווה; הבה נתפלל כאן שחרית ובינתיים תן לעגלון כסף כדי שילך ויקנה לכולנו אוכל לסעודת שחרית". עשה העשיר כדברי ר' מנחם-מענדל.

בטרם המשיכו בדרכם קירב ר' מנחם-מענדל את פיו לאוזנו של הפונדקאי ולחש לו דבר-מה. לאחר מכן הצטרף לעשיר ויחדיו נסעו ובאו לזבריא. בהגיעם לבית-מדרשו של הצדיק, היה המקום הומה מאדם. פתאום נשמע קולו של הרבי קורא אליהם — "פנו דרך לעושי המצווה!".

הרבי קיבל את השניים במאור-פנים. "האם הדרכת אותו כיצד לנהוג בעתיד?", שאל הרבי סתומות את ר' מנחם-מענדל.

"הדרכת", ענה התלמיד.

"הוא קיבל עלייך", שאל שוב הרבי.

"כן", השיב ר' מנחם-מענדל.

חלפו שנים שבמהלכן אירעו דברים רבים ולא-מעט שינויים ותמורות. ר' מנחם-מענדל התפרסם בינתיים בתור "הרבי מקוסוב". מזלו של הפונדקאי שב להאיר לו פנים והוא התבסס בעסקיו וראה בהם ברכה רבה. לעומת זאת, העשיר איבד את נכסיו בכמה עסקאות כושלות עד שנעשה עני המחזר על הפתחים.

יום אחד הגיע זה לקוסוב, בחברת עניים נודדים. "אבוא אל הרבי ובוודאי אזכה ממנו למטבע הגון", הביע את תקוותו לפני חבריו. אך דרכו רגליו על מפתן חדרו של הרבי ומיד הכירו רבי מנחם-מענדל. העני לא הצליח לזהות ברבי את החסיד שהסיע בעגלתו לפני שנים. "המתן רגע", אמר הרבי לעני ומיהר לרשום מילים אחדות על נייר שקיפל והושיט לו. "סע לכתובת פלונית, מסור זאת לידי סוחר פלוני וה' יהיה בעזרך", אמר לו הרבי.

"הגיע הזמן לפרוע את החוב", היו חמש המילים שרשם הרבי על הנייר. "הבאת לי מכתב מהרבי מקוסוב!", אמר-שאל הסוחר אף בטרם מסר לו העני שבפתח ביתו את המכתב. "נכון!", השיב לו העני המבולבל, "מניין לך?".

"מפני שהלילה הופיע אצלי בחלום ואמר לי כי הגיע הזמן לפרוע את החוב", ענה הסוחר.

"על איזה 'חוב' אתה מדבר?! לאיזה 'חוב' התכוון הרבי במכתבך?!", השתומם העני.

הכניסו הסוחר לביתו, האכילו והזכיר לו נשכחות. ארזא נתבהרה התמונה והכול נעשה לפתע מובן. "כעת ניסע שנינו אל הרבי וככל אשר ישית עליי, אתן לך!". הודיע הסוחר חגיגית לעני. ואמנם כך היה. יחדיו נסעו לקוסוב וכשיצאו מחדר הצדיק איש מהם לא היה עוד עני.

ועשו להם ציצית – כשרה

בפתילים שנעשו בעבודת-יד, בפיקוח מוסמך. בפועל, רוב הציציות בעולם נטוות ונשזרות במכונה וכשרותן דחוקה בגלל עצם העובדה שהן תוצרת מכונה (גם אילו היו נעשות 'לשמה'). הבעיה מחמירה מכיוון שבשני מפעלי הפתילים הגדולים – 'איטלוג' במילנו ו'פולגת' בקריית-גת – מועסקים בין השאר גויים וכאלה שיהדותם מוטלת בספק (על-פי הלכה אין סומכים על נכרי בעניין 'לשמה'). נוסף על כך, אין פיקוח ממשי על תהליך הייצור, וגם אילו היו כולם יהודים כשרים, התהליך אינו נעשה 'לשמה'. לפיכך הפתילים פסולים."

להחליף את הפתילים

כאמור, בימים האלה יושבים רבנים על המדוכה, והרב גינזבורג מקווה שהדברים יתוקנו בקרוב. הוא קורא לציבור להחליף במהירות את הפתילים הפשוטים בפתילי עבודת-יד בהכשר. עם זה הוא פונה לסוחרים שמכרו לציבור את התוצרת הפסולה, לצאת במבצע ולהחליף לציבור הקונים את הפתילים הפסולים בפתילים כשרים במחיר מוזל.

הרב גינזבורג: "רוב הציציות פסולות"

על השתלשלות הדברים: "בעקבות שאלה שהופנתה אליי על-ידי אדם העוסק בענייני צרכנות וכשרות, פניתי לחברות הגדולות המייצרות טליתות וציציות ושאלתי באיזו השגחה הן מייצרות את פתילי הציצית שלהן. התשובה שקיבלתי הדהימה אותי – 'בלא שום השגחה'. החלטתי לבדוק את העניין."

אין פיקוח

כך נחשפה הבעיה החמורה שאת עיקריה מסביר הרב גינזבורג: "על-פי דין, טוויית פתילי הציצית, כמו תלייתם בבגד, צריכה להיעשות לשם מצוות ציצית. בלא תנאי זה, הפתילים אינם 'ציצית' אלא סתם חוטים. לכן יהודים יראי-שמים מקפידים להשתמש

עוד לא שכחו הדי פרשת הפאות (שגורמים מסויימים ניצלו שאלה שהתעוררה במקצת הפאות כדי לפסול את כולן ולהוציא לעז על רבבות נשים צנועות ויראות-שמים, המכסות את ראשן בפאה, כהוראת רבותיהן) וכבר מתגלגלת לפתחנו סוגיה חדשה, הנוגעת לכל שומר מצוות – כשרות הציצית.

על-פי הבירור שנעשה, רוב פתילי הציצית התלויים בכנפות הטליתות הנמכרות בשוק, אינם מיוצרים ואינם נקשרים "לשמה", היינו לשם מצוות ציצית. המכשלה הנובעת מכך משולשת: א-יקיים מצוות ציצית, עברת לבישת ארבע כנפות נטולות ציצית וברכה לבטלה.

בדיקה לעומק

בחודשים האחרונים עוסקים רבנים ופוסקי הלכה בבירור הסוגיה לעומקה. משלחת של 'המכון המדעי-טכנולוגי להלכה', בראשות הרב לוי-צחק הלפרין, ביקרה במפעל 'פולגת' בקריית-גת, מייצרניות הפתילים הגדולות, לבדוק את תהליך הייצור.

בעקבות הביקור כתב הרב הלפרין תשובה הלכתית ארוכה, המפרטת את מוקדי הבעיה ומציעה לה פתרונות מגוונים. בעקבות זאת מתקיימים בימים האלה מגעים בין הרב משה הבלין, רבה של קריית-גת, לבין הנהלת 'פולגת' כדי להכשיר את פס הייצור של פתילי הציצית – מאן ולהבא.

מי שעורר את הפרשה והביאה לתודעת הרבנים והציבור הוא הרב יוסף גינזבורג, רב היישוב עומר, המוכר לקוראיו ממדורו ההלכתי בעמוד זה. הרב גינזבורג, שידו רב לו בפסיקה הלכתית המצריכה ידע מקצועי והיכרות יסודית עם העובדות בשטח, מספר

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

בשר ודג יחד

שאלה: מדוע נזהרים מלאכול בשר ודג יחד?

תשובה: בגמרא מסופר, שאסרו לאכול דג שנצלה עם בשר משום סכנה, לפי שחז"ל ידעו שהדבר "קשה לריח הפה ולצרעת". בעניינים רבים (כמו טרפות, מילה ועוד) קבעו חז"ל הלכות על-פי עקרונות ומידע שאינם תואמים בהכרח את דעת המדענים כיום. לכן גם אם המדע יסבור שאין סכנה בריאותית באכילת דג ובשר יחד, אנו נסמך על קביעת חז"ל, שבהיותה תורה היא מוחלטת, בעוד המדע משתנה ללא הרף (ובזה גדולתה).

בכל תפוצות ישראל נוהגים להיזהר בזה גם בימינו, ואף דנים אם תערובת של דג בבשר בטלה ב'שישים' כמאכל-איסור. יש שהחמירו שלא לבשל דגים אף בסיר נקי שבישלו בו בשר.

על-פי הבית-יוסף, חובה ליטול את הידיים בין בשר לדגים. מי שאכל במזלג וידיו נקיות, יש מקום להקל בזה.

על-פי הרמ"א, די לאכול לחם או משהו אחר ביניהם (אך לא מאכל שנדבק בחניכיים), ואין חייבים ליטול ידיים. למעשה, נוהגים לומר 'לחיים' על יין או משקה חריף בין הדגים לבשר. אדמו"רי חב"ד נהגו גם להדיח את הידיים במעט מים. כמורכב החמירו הפוסקים שלא להביא לשולחן בשר ותבשיליו כל זמן שלא סילקו ממנו את הדגים.

באולמות שמחה ובמסעדות על האחראים לכשרות לדרוש מבעלי האולם להניח בקערות הסלטים כפות או מזלגות מתאימים לצורך הלקיחה לצלחות הסועדים. אם לא-כן – יכניסו הסועדים את הסכום שלהם לתוך הסלטים, תחילה עם הדגים ולאחר-מכן עם הבשר, ויעברו הם או שכניהם לשולחן על הזירות זו.

מקורות: ע.ב. שו"ע או"ח קעג ס"ב ונו"כ, משני"ב וכה"ח, ויו"ד קטז ס"ב ונו"כ. שו"ע אדמו"ר הזקן הל' שמירת גוף ונפש ס"ט (חלק ה-ו עמ' 1774). ילקוט יוסף ס"י קעג ס"ב-ג. פסקי תשובות שם. שמירת הגוף והנפש ס"א, ושי"ב. ילקוט הליכות ומנהגי ש"ק עמ' 20 (וראה שו"ת: הרשב"א. ח"א ס"י צח. הריב"ש ס"י תמו. שדי חמד 'קונטרס המציצה'). תודה להרב נועם דקל, רב בינקעם.

קבוצת גפן - המבטחת המורשת של הציבור הדתי
ביטוח דירות בתנאים מיוחדים (10 תשלומים)
 וגם **ביטוח משכנתא** הזול ביותר.
 חסכון ענק של רבבה יותר לעומת הבנק.
 כל הטיפול מול הבנק עלינו!
מאמינים בביטוח כהלכה
1800-39-33-39

רשת גני חב"ד
להתחיל את החיים
ברגל ימין

מאות גני-ילדים מעולים, בכל רחבי הארץ, ממתנינים לילדיכם

מוקד ארצי (24 שעות ביממה):
1700 700 358

"שולחן שבת" עושה לכם שבת אחרת

שולחן השבת שלכם יראה אחרת עם הסדרה המופלאה

על כל פרשה שלוש-עשרה שיחות ורעיונות, עשירים וקולעים, בעלי מסר ומוסר-השכל, בשפה שווה לכל נפש. מעובדים מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש, המאיר את פרשיות התורה ואת מועדי ישראל באור מקורי ומיוחד

להשיג בחנויות הספרים המובחרות. להזמנות בכרטיס אשראי (ולא תוספת דמי משלוח): 'יודאיקה', 1-700-704120